

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. november 15.
(OR. en)

13109/22

Intézményközi referenciaszám:
2022/0165 (NLE)

SOC 541
EMPL 372
ECOFIN 955
EDUC 335
JEUN 151
GENDER 156
ANTIDISCRIM 103

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS HATÁROZATA a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira
vonatkozó iránymutatásokról

A TANÁCS (EU) 2022/... HATÁROZATA

(...)

a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 148. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére¹,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére³,

¹ 2022. október 18-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

² 2022. szeptember 21-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

³ 2022. október 21-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

mivel:

- (1) A tagállamoknak és az Uniónak az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkében megállapított, a teljes foglalkoztatottságra és a társadalmi haladásra, a kiegyensúlyozott növekedésre, a környezet minőségének magas fokú védelmére és javítására vonatkozó célkitűzések elérése érdekében összehangolt stratégia kialakítására kell törekedniük a foglalkoztatásra és különösen a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a jövőorientált és a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok előmozdítására vonatkozóan. A tagállamoknak közös érdekű ügyként kell tekinteniük a foglalkoztatás előmozdítására, és az ez irányú fellépésüket össze kell hangolniuk a Tanács keretében, figyelembe véve a szociális partnerek kötelezettségeire vonatkozó nemzeti gyakorlataikat.
- (2) Az EUSZ 3. cikkében megállapítottak szerint az Uniónak küzdenie kell a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, elő kell mozdítania a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és a férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást, valamint a gyermekek jogainak védelmét. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 9. cikkében megállapítottak szerint politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Uniónak figyelembe kell vennie a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális védelem biztosítására, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.

- (3) Az EUMSZ-szel összhangban az Unió szakpolitikai koordinációs eszközöket alakított ki és hajt végre a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikákra vonatkozóan. Ezen eszközök részeként az e határozat mellékletében meghatározott, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások (a továbbiakban: az iránymutatások) az (EU) 2015/1184 tanácsi ajánlásban¹ meghatározott, a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokkal együtt képezik az integrált iránymutatásokat. Ezek iránymutatásul szolgálnak a tagállamok és az Unió szakpolitikáinak végrehajtásához, tükrözve a tagállamok közötti kölcsönös függőséget. Az ennek eredményeként létrejövő, összehangolt európai és nemzeti szakpolitikákból és reformokból álló csomagnak megfelelő, összességében fenntartható gazdaság-, foglalkoztatás- és szociálpolitikai keveréket kell képeznie, amelynek pozitív tovaggyűrűző hatásokat kell gyakorolnia a munkaerőpiacokra és a társadalom egészére, és amelynek hatékonyan kell reagálnia a Covid19-világjárvány, az Ukrajna elleni orosz agressziós háború és a növekvő megélhetési költségek hatásaira.
- (4) A gazdasági és társadalmi haladás fokozása, a zöld és digitális kettős átállás megkönnyítése, valamint az inkluzív, versenyképes és reziliens uniós munkaerőpiacok megvalósítása érdekében a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a minőségi oktatást, képzést, továbbképzést és átképzést, valamint az egész életen át tartó tanulást, a jövőorientált szakképzést és a jobb karrierlehetőségeket annak révén, hogy megerősítik az oktatási rendszer és a munkaerőpiac közötti kapcsolatokat, valamint elismerik a nem formális és informális tanulás révén elsajátított készségeket, ismereteket és kompetenciákat.

¹ A Tanács (EU) 2015/1184 ajánlása (2015. július 14.) a tagállamok és az Európai Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról (HL L 192., 2015.7.18., 27. o.).

- (5) Az iránymutatások összhangban állnak a Stabilitási és Növekedési Paktummal, a hatályos uniós jogszabályokkal és különböző uniós kezdeményezésekkel, beleértve a 2001/55/EK tanácsi irányelvet¹, a 2014. március 10-i tanácsi ajánlást², a 2016. február 15-i tanácsi ajánlást³, a 2016. december 19-i tanácsi ajánlást⁴, a 2018. március 15-i tanácsi ajánlást⁵, a 2018. május 22-i tanácsi ajánlást⁶, a 2019. május 22-i tanácsi ajánlást⁷, a 2019. november 8-i tanácsi ajánlást⁸, a 2020. október 30-i tanácsi ajánlást⁹,

-
- ¹ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).
- ² A Tanács ajánlása (2014. március 10.) a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről (HL C 88., 2014.3.27., 1. o.).
- ³ A Tanács ajánlása (2016. február 15.) a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációjáról (HL C 67., 2016.2.20., 1. o.).
- ⁴ A Tanács ajánlása (2016. december 19.) a kompetenciafejlesztési pályákról: Új lehetőségek felnőttek számára (HL C 484., 2016.12.24., 1. o.).
- ⁵ A Tanács ajánlása (2018. március 15.) a színvonalas és eredményes tanulószerezéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (HL C 153., 2018.5.2., 1. o.).
- ⁶ A Tanács ajánlása (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (HL C 189., 2018.6.4., 1. o.).
- ⁷ A Tanács ajánlása (2019. május 22.) a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelési és gondozási rendszerekről (HL C 189., 2019.6.5., 4. o.).
- ⁸ A Tanács ajánlása (2019. november 8.) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).
- ⁹ A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

a 2020. november 24-i tanácsi ajánlást¹, a 2021. november 29-i tanácsi ajánlást², és a 2022. június 16-i tanácsi ajánlásokat³, az (EU) 2021/402 bizottsági ajánlást⁴, az (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlást⁵, a 2021. február 26-i tanácsi állásfoglalást⁶, az emberközpontú gazdaság kiépítéséről: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv című, 2021. december 9-i bizottsági közleményt, az (EU) 2021/2316 európai parlamenti és tanácsi határozatot⁷, az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekéről szóló 2022. október 19-i európai parlamenti és tanácsi irányelvet, valamint a nyilvános részvénytársaságok igazgatói körében a nemek közötti egyensúly javításáról és kapcsolódó intézkedésekről szóló európai és parlamenti irányelvet.

-
- ¹ A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).
- ² A Tanács ajánlása (2021. november 29.) a magas színvonalú és inkluzív alap- és középfokú oktatást előmozdító vegyes tanulási megközelítésekről (HL C 504., 2021.12.14., 21. o.).
- ³ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (HL C 243., 2022.6.27., 10. o.). A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról (HL C 243., 2022.6.27., 26. o.). A Tanács ajánlása (2022. június 16.) a klímasegélyezésre való méltányos átállás biztosításáról (HL C 243., 2022.6.27., 35. o.).
- ⁴ A Bizottság (EU) 2021/402 ajánlása (2021. március 4.) a Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról (EASE) (HL L 80., 2021.3.8., 1. o.).
- ⁵ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).
- ⁶ A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (HL C 66., 2021.2.26., 1. o.).
- ⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2316 határozata (2021. december 22.) az ifjúság európai évéről (2022) (HL L 462., 2021.12.28., 1.o.).

- (6) Az európai szemeszter a különböző eszközöket egy átfogó keretben ötvözi az Unió-szerte alkalmazott gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák integrált, többoldalú koordinációja és felügyelete céljából. A környezeti fenntarthatóság, a termelékenység, a méltányosság és a makrogazdasági stabilitás céljainak szem előtt tartásával az európai szemeszter integrálja a szociális jogok európai pillérének és nyomonkövetési eszközének, a szociális eredménytáblának az elveit, és biztosítja a szoros együttműködést a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel. A szemeszter támogatja a fenntartható fejlődési célok megvalósítását. Az Unió és a tagállamok gazdasági és foglalkoztatási szakpolitikáinak kéz a kézben kell haladniuk Európa klímasemleges, környezeti szempontból fenntartható és digitális gazdaságra való méltányos átállásával, javítaniuk kell a versenyképességet, biztosítaniuk kell a megfelelő munkafeltételeket, ösztönözniük kell az innovációt, elő kell mozdítaniuk a társadalmi igazságosságot és az esélyegyenlőséget, valamint a felfelé irányuló társadalmi-gazdasági konvergenciát, továbbá kezelniük kell az egyenlőtlenségeket és a regionális különbségeket.

- (7) Az éghajlatváltozás és a környezettel kapcsolatos egyéb kihívások, az energiafüggetlenség gyorsabb megvalósításának az igénye, a társadalmi szempontból méltányos és igazságos zöld átmenet, Európa nyitott stratégiai autonómiája biztosítása, a globalizáció, a digitalizáció, a mesterséges intelligencia, az egyre terjedő távmunkavégzés, a platformalapú gazdaság és a demográfiai változások átalakítják Európa gazdaságát és társadalmait. Az Uniónak és tagállamainak együtt kell működniük e strukturális fejlemények hatékony és proaktív kezelése, valamint a meglévő rendszerek szükség szerinti kiigazítása érdekében, felismerve a tagállamok gazdaságainak, munkaerőpiacainak és kapcsolódó szakpolitikáinak szoros egymásrataltságát. Ehhez mind uniós, mind nemzeti szinten olyan összehangolt, ambiciózus és hatékony, egyben a szociális partnerek szerepét is elismerő szakpolitikai fellépésre van szükség, amely megfelel az EUMSZ-nek és a gazdasági kormányzásra vonatkozó uniós rendelkezéseknek, és egyúttal figyelembe veszi a szociális jogok európai pillérét.

E szakpolitikai fellépésnek magában kell foglalnia a fenntartható beruházások fellendítését és az újbóli elköteleződést az olyan, megfelelően ütemezett reformok iránt, amelyek javítják a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedést, a minőségi munkahelyek létrehozását, a termelékenységet, a megfelelő munkafeltételeket, a társadalmi és területi kohéziót, a felfelé irányuló társadalmi-gazdasági konvergenciát, a rezilienciát és a felelősségteljes költségvetési gazdálkodást, a meglévő uniós finanszírozási programok, különösen az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a kohéziós politikai alapok, beleértve az (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott Európai Szociális Alap Pluszt és az (EU) 2021/1058 rendelettel³ irányított Európai Regionális Fejlesztési Alapot, valamint az (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴ létrehozott Igazságos Átmenet Alap támogatásával. A szakpolitikai intézkedésnek ötvöznie kell a kínálati és keresleti oldali intézkedéseket, szem előtt tartva ugyanakkor azok gazdasági, környezeti, foglalkoztatási és társadalmi hatását.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17.o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21.o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60.o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1.o.).

- (8) Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság kihirdette a szociális jogok európai pillérét¹. A pillér a jól működő és méltányos munkaerőpiacok és jóléti rendszerek alapjaként húsz kulcsfontosságú elvet és jogot határoz meg, melyeket három kategóriába sorol: esélyegyenlőség és munkavállalási jog, tisztességes munkafeltételek, valamint szociális védelem és társadalmi befogadás. Ezen elvek és jogok stratégiai irányt szabnak az Uniónak, biztosítva, hogy a klímasemlegességre és a környezeti fenntarthatóságra való átállás, a digitális átállás és a demográfiai átalakulás társadalmi szempontból méltányos és igazságos legyen, és megőrizze a területi kohéziót. A szociális jogok európai pillére és az azt kísérő szociális eredménytábla referenciakeretként szolgál a tagállamok foglalkoztatási és szociális teljesítményének nyomon követéséhez, a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzéséhez, valamint a mai modern gazdaságban a „szociális” és a „piaci” szempontok összeegyeztetéséhez, többek között a szociális gazdaság előmozdítása révén. A Bizottság 2021. március 4-én cselekvési tervet terjesztett elő a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozóan (a továbbiakban: a cselekvési terv), amely amellet, hogy 2030-ra ambiciózus, ugyanakkor reális kiemelt célokat és kiegészítő részcélokat tartalmaz a foglalkoztatás, a készségek és az oktatás területén, valamint a szegénység elleni küzdelemmel kapcsolatban, felülvizsgálja a szociális eredménytáblát.

¹ A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

- (9) 2021. május 8-án a portói szociális csúcstalálkozón az állam-, illetve kormányfők elismerték, hogy a szociális jogok európai pillére a helyreállítás egyik alapvető tényezője, megjegyezve, hogy annak végrehajtása erősíteni fogja az Unió digitális, zöld és méltányos átállásra irányuló törekvéseit, valamint hozzá fog járulni a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megteremtéséhez és a demográfiai kihívások kezeléséhez.
- Hangsúlyozták, hogy a szociális dimenzió, a szociális párbeszéd és a szociális partnerek aktív bevonása a magas versenyképességű szociális piacgazdaság központi eleme. Úgy találták, hogy a cselekvési terv hasznos iránymutatást nyújt a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához, többek között a foglalkoztatás, a készségek, az egészségügy és a szociális védelem területén. Üdvözölték a foglalkoztatásra (a 20–64 év közötti lakosság legalább 78 %-a foglalkoztatottságának elérésére), a készségekre (évente az összes felnőtt legalább 60 %-ának képzésben való részvételére) és a szegénység csökkentésére (legalább 15 millió fővel, köztük ötmillió gyermek) vonatkozó, 2030-ra kitűzött új kiemelt uniós célokat, valamint a felülvizsgált szociális eredménytáblát, amelynek célja a szociális jogok európai pillérét alkotó elvek végrehajtása terén elért eredmények nyomán követése az európai szemeszter keretében a szakpolitikai koordinációs keret részeként. Ezen túlmenően, a portói szociális kötelezettségvállalás felszólította a tagállamokat, hogy határozzanak meg olyan ambiciózus nemzeti célokat, amelyek – kellően figyelembe véve az egyes országok kiindulási helyzetét – megfelelően hozzájárulnak a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célok eléréséhez. A portói csúcstalálkozó alkalmával az uniós állam-, illetve kormányfők megjegyezték továbbá, hogy ahogy Európa fokozatosan talpra áll a Covid19-világjárványt követően, a munkahelyek védelme helyett a munkahelyteremtés és a munkahelyek minőségének javítása lesz az elsődleges feladat, és hangsúlyozták, hogy a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtása elengedhetetlen lesz ahhoz, hogy az inkluzív helyreállítás keretében mindenki számára több és jobb munkahely jöjjön létre.

Hangsúlyozták az egység és a szolidaritás melletti elkötelezettségüket, amely azt is jelenti, hogy mindenki számára biztosítani kell az esélyegyenlőséget, és senkit sem szabad hátrahagyni. Kijelentették, hogy az Európai Tanács 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrendjében foglaltaknak megfelelően eltökélt szándékuk, hogy a hatásköröket, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvét megfelelően tiszteletben tartva folytassák a szociális jogok európai pillére uniós és nemzeti szinten történő végrehajtásának elmélyítését. Végezetül hangsúlyozták annak fontosságát, hogy – a legmagasabb szinten is – szorosan nyomon kell követni a szociális jogok európai pillérének végrehajtása és a 2030-ra kitűzött uniós kiemelt célok megvalósítása terén elért eredményeket.

(10) Ukrajna orosz invázióját követően az Európai Tanács a 2022. február 24-i következtetéseiben elítélte Oroszország azon lépéseit, amelyek az európai és globális biztonság és stabilitás aláadására irányulnak, és szolidaritását fejezte ki az ukrán nép iránt, hangsúlyozva a nemzetközi jog és az ENSZ Alapokmányában foglalt elvek megsértését. A jelenlegi helyzetben a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek beáramlásának léptéke fényében szükség van a 2001/55/EK irányelv¹ aktiválásáról szóló, (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozatban biztosított átmeneti védelemre. Ez lehetővé teszi a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek számára, hogy Unió-szerte harmonizált jogokat élvezzenek, amelyek megfelelő szintű védelmet nyújtanak. Az európai munkaerőpiacokon való megjelenésükkel a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek hozzájárulhatnak az Unió gazdaságának megerősítéséhez, és egyúttal hazájukat és az otthon maradtakat is támogathatják. A megszerzett tapasztalatok és készségek hozzájárulhatnak majd Ukrajna jövőbeli újjáépítéséhez. A kísérő nélküli gyermekek és tizenévesek esetében az átmeneti védelem biztosítja a törvényes gyámsághoz való jogot, valamint a gyermekkori neveléshez és gondozáshoz való hozzáférést. A tagállamoknak be kell vonniuk a szociális partnereket azon szakpolitikai intézkedések kialakításába, végrehajtásába és értékelésébe, amelyek célja az Ukrajna elleni orosz agressziós háború nyomán kialakult, foglalkoztatással és készségekkel kapcsolatos kihívások kezelése, ideértve a képesítések elismerését is. A szociális partnerek kulcsszerepet játszanak a háború által a foglalkoztatás és a termelés fenntartására gyakorolt hatás enyhítésében.

¹ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről. (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

(11) A munkaerőpiaci reformoknak – beleértve a nemzeti bérmegállapítási mechanizmusokat is – tiszteletben kell tartaniuk a társadalmi párbeszéddel kapcsolatos tagállami gyakorlatokat és a szociális partnerek autonómiáját, annak érdekében, hogy tisztességes megélhetést és fenntartható növekedést, valamint a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megvalósulását lehetővé tevő méltányos béreket biztosítsanak. Meg kell teremteniük a szükséges mozgásteret a társadalmi-gazdasági tényezők átfogó figyelembevételére, így többek között arra, hogyan lehet javulást elérni az olyan területeken, mint a fenntarthatóság, a versenyképesség, az innováció, a minőségi munkahelyek teremtése, a munkafeltételek, a dolgozói szegénység, az oktatás, a képzés és a készségek, a népegészségügy és a társadalmi befogadás, valamint a reáljövedelmek. E tekintetben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós pénzeszközök támogatják a tagállamokat olyan reformok és beruházások végrehajtásában, amelyek összhangban vannak az uniós prioritásokkal, fenntarthatóbbá, reziliensebbé, valamint a zöld és digitális kettős átállásra felkészültebbé téve az európai gazdaságokat és társadalmakat a Covid19 világjárvány utáni időszakban. Az Ukrajna elleni orosz agressziós háború tovább súlyosbította a Covid19világjárvány nyomán már korábban is fennálló társadalmi-gazdasági kihívásokat. A tagállamoknak és az Uniónak továbbra is biztosítaniuk kell a társadalmi, foglalkoztatási és gazdasági hatások enyhítését, valamint azt, hogy az átállás társadalmi szempontból méltányos és igazságos legyen, figyelembe véve azt is, hogy a fokozott nyitott stratégiai autonómia és a felgyorsult zöld átállás hozzá fog járulni az energia és más stratégiai termékek és technológiák behozatalától – különösen az orosz importtól – való függőség enyhítéséhez. Alapvető fontosságú a reziliencia megerősítése, valamint egy olyan befogadó és reziliens társadalom irányába történő elmozdulás, amelyben az emberek védelmet élveznek, és képesek a változást előre felmérni és kezelni, illetve amely lehetővé teszi a társadalomban és a gazdaságban való aktív részvételt.

A 2021/402 bizottsági ajánlásban és a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban kiemeltnek megfelelően a munkaerőpiaci átmenet támogatása érdekében az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák koherens csomagjára van szükség, amely magában foglalja az ideiglenes munkaerő-felvételt és az átmenetet támogató ösztönzőket, a készségekkel kapcsolatos szakpolitikákat és a jobb foglalkoztatási szolgáltatásokat. Elő kell mozdítani a tisztességes munkafeltételeket, így például a munkahelyi egészséget és biztonságot, valamint a munkavállalók fizikai és mentális egészségét.

- (12) A megkülönböztetés minden formája ellen fel kell lépni, biztosítani kell a nemek közötti egyenlőséget, és támogatni kell a fiatalok foglalkoztatását. Egyenlő hozzáférési feltételeket és lehetőségeket kell biztosítani mindenki számára, továbbá csökkenteni kell a szegénységet és a társadalmi kirekesztettséget, különösen a gyermekek, a fogyatékkal élő személyek és a romák esetében, mindenképp a munkaerőpiacok és a megfelelő és inkluzív szociális védelmi rendszerek hatékony működésének biztosításával a 2019. november 8-i tanácsi ajánlásnak megfelelően, valamint az inkluzív és jövőorientált oktatást, illetve a képzést, az egész életen át tartó tanulást és a munkaerőpiaci részvételt gátló akadályok megszüntetésével, többek között – az európai gyermekgaranciával összhangban – a kisgyermekkorú nevelésbe és gondozásba, valamint a digitális és a zöld készségekbe történő beruházások révén. A megfizethető tartós ápolási-gondozási és egészségügyi szolgáltatásokhoz való időben történő és egyenlő hozzáférés, beleértve a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést is, különösen releváns a 2020-ban kitört Covid19-világjárvány fényében, csakúgy mint az elöregedő társadalmak kontextusában. Jobban ki kell aknázni azt a potenciált, amelyet a fogyatékkal élő személyek a gazdasági növekedéshez és a társadalmi fejlődéshez való hozzájárulás tekintetében képviselnek. Ahogy a munkahelyeken az Unió egészében új gazdasági és üzleti modellek honosodnak meg, a munkaviszonyok is változóban vannak. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az új munkavégzési formák nyomán kialakuló munkaviszonyok fenntartsák és erősítsék az európai szociális modellt.

- (13) Az integrált iránymutatásoknak kell képezniük azon országspecifikus ajánlások alapját, amelyeket a Tanács a tagállamokhoz intézhet. A tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk a REACT-EU forrásaikat, amelyeket az (EU) 2020/2221 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ hozott létre. A rendelet 2023-ig megerősítette a 2014–2020-as kohéziós politikai forrásokat, valamint a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alapot (FEAD). A jelenlegi ukrán válság miatt az (EU) 2020/2221 rendelet további fellépésekkel egészült ki: az (EU) 2022/562 európai parlamenti és tanácsi rendelettel², valamint az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet³ ismételt módosításával a REACT-EU forrásokból származó előfinanszírozás növelése és egy új egységköltés megállapítása tekintetében az Ukrajnát elhagyók és az Unióba belépők integrációjának felgyorsítása érdekében az (EU) 2022/613 európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁴ foglaltak alapján.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2221 rendelete (2020. december 23.) az 1303/2013/EU rendeletnek a Covid19-világjárvány és társadalmi következményei okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések tekintetében történő módosításáról (REACT-EU) (HL L 437., 2020.12.28., 30. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/562 rendelete (2022. április 6.) az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) tekintetében történő módosításáról. (HL L 109., 2022.4.8., 1.o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/613 rendelete (2022. április 12.) az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek a REACT-EU forrásokból származó előfinanszírozás növelése és egy egységköltés megállapítása tekintetében történő módosításáról. (HL L 115., 2022.4.13., 38.o.).

Ezenfelül a 2021–2027-es programozási időszak vonatkozásában a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az Európai Szociális Alap Pluszt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapot, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt és az egyéb uniós alapokat, beleértve az Igazságos Átmenet Alapot és az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ létrehozott InvestEU-t a minőségi foglalkoztatás és szociális beruházások ösztönzése, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, a megkülönböztetés kiküszöbölése és az akadálymentesség biztosítása érdekében, valamint a munkaerő tovább- és átképzési lehetőségeinek és a mindenki számára hozzáférhető egész életen át tartó tanulásnak és magas szintű oktatásnak és képzésnek az előmozdítása céljából, többek között a digitális jártasság és készségek területén, biztosítandó, hogy az emberek rendelkezzenek a digitális és zöld gazdaságban szükséges tudással és képzéssel. A tagállamoknak emellett teljes mértékben ki kell használniuk az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló, az (EU) 2021/691 európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot azon munkavállalók támogatása érdekében, akiket jelentősebb – például a Covid19-világjárvány – miatt bekövetkezett szerkezetátalakítások, globálisabb jellegű tendenciáknak betudható társadalmi-gazdasági átalakulások, vagy technológiai és környezeti változások miatt bocsátottak el. Bár az integrált iránymutatások a tagállamoknak és az Uniónak szólnak, végrehajtásuknak valamennyi nemzeti, regionális és helyi hatósággal partnerségben, illetve a parlamentek, a szociális partnerek és a civil társadalom képviselői szoros bevonásával kell történnie.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/691 rendelete (2021. április 28.) az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapról (EGAA) és az 1309/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 153., 2021.5.3., 48. o.).

- (14) A Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak – a Szerződés szerinti megbízatásaikkal összhangban – nyomon kell követniük, hogy a vonatkozó szakpolitikákat a foglalkoztatáspolitikai iránymutatások fényében miként hajtják végre. E bizottságoknak és a Tanács azon egyéb előkészítő szerveinek, amelyek részt vesznek a gazdaság- és szociálpolitikák koordinációjában, szorosan együtt kell működniük. Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti szakpolitikai párbeszédet fenn kell tartani, különösen a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások tekintetében.
- (15) A szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal konzultációra került sor,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Tanács elfogadja a mellékletben meghatározottak szerinti, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokat (a továbbiakban: az iránymutatások). Az iránymutatások az integrált iránymutatások részét képezik.

2. cikk

A tagállamok figyelembe veszik az iránymutatásokat foglalkoztatáspolitikáikban és reformprogramjaikban, amelyekről az EUMSZ 148. cikkének (3) bekezdésével összhangban jelentést tesznek.

3. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*

MELLÉKLET

5. iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése

Tekintettel a foglalkoztatásra vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, a tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a fenntartható szociális piacgazdaságot, valamint meg kell könnyíteniük és támogatniuk kell a minőségi munkahelyek megteremtésébe történő beruházásokat, kihasználva a digitális és zöld kettős átállásban rejlő potenciált is. Ennek érdekében csökkenteniük kell a munkaerőfelvétel terén a vállalkozások előtt álló akadályokat, ösztönözniük kell a felelős vállalkozói tevékenységet és a valódi önfoglalkoztatást, továbbá különösen támogatniuk kell a mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozását és növekedését, többek között a finanszírozáshoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a szociális gazdaság fejlesztését és teljes potenciáljának kiaknázását, ösztönözniük kell a szociális innovációt és a szociális vállalkozásokat, valamint bátorítaniuk kell azokat az üzleti modelleket, amelyek különösen helyi szinten minőségi munkalehetőségeket és társadalmi előnyöket teremtenek, különösen a körforgásos gazdaságban és azokon a területeken, amelyeket ágazati szakosodásuk miatt a zöld gazdaságra való átállás leginkább érint.

A Covid19 világjárványt követően a jól megtervezett csökkentett munkaidős foglalkoztatási lehetőségek és hasonló intézkedések – adott esetben a foglalkoztatás megőrzése mellett – várhatóan megkönnyítik és támogatják a szerkezetátalakítási folyamatokat is, elősegítve a gazdaság korszerűsítését, többek között a kapcsolódó készségfejlesztés révén. Jól megtervezett munkaerő-felvételt és átmenetet támogató ösztönzőket, valamint továbbképzési és átképzési intézkedéseket kell mérlegelni a munkahelyteremtésnek és a munkahelyi átmeneteknek a munkával töltött életszakasz egésze alatti támogatása, továbbá a munkaerő- és szakemberhiány kezelése érdekében, többek között a digitális és zöld kettős átállás, a demográfiai átalakulás, valamint az Ukrajna elleni orosz agressziós háború által kiváltott hatás figyelembevételével.

Az adóztatást a munkáról más, a foglalkoztatást és az inkluzív növekedést fokozottabban támogató, valamint az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló adóbevételi forrásokra kell áthelyezni, figyelemmel az adórendszer újraelosztási hatására, illetve a nők munkaerőpiaci részvételére gyakorolt hatásaira, ugyanakkor megóvva a megfelelő szociális védelmi és növekedésserkentő kiadásokhoz szükséges bevételeket.

A tagállamoknak – beleértve azokat is, ahol létezik jogszabályban meghatározott minimálbér – a bérmegállapítás érdekében ösztönözniük kell a kollektív tárgyalásokat és biztosítaniuk kell a szociális partnerek hatékony, átlátható és kiszámítható módon történő bevonását, lehetővé téve a bérek megfelelő reagáló képességét a termelékenységi fejleményekre, és előmozdítva a tisztességes életszínvonalat lehetővé tévő méltányos béreket, különös figyelmet fordítva ugyanakkor az alsó és középső jövedelmű csoportokra a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megerősítése érdekében. A bérmegállapítási mechanizmusoknak figyelembe kell venniük a társadalmi-gazdasági körülményeket, ideértve a foglalkoztatás növekedésével és a versenyképességgel kapcsolatos, valamint a regionális és ágazati fejleményeket. A tagállamoknak és a szociális partnereknek – a nemzeti gyakorlatoknak és a szociális partnerek önrendelkezésének tiszteletben tartásával – biztosítaniuk kell, hogy minden munkavállalónak megfelelő bére legyen azáltal, hogy közvetve vagy közvetlenül részesül a kollektív szerződések vagy a jogszabályban meghatározott megfelelő minimálbérek kínálta előnyökben, figyelembe véve ezeknek a versenyre, a munkahelyteremtésre és a dolgozói szegénységre gyakorolt hatását.

6. iránymutatás: A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségek, a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának javítása

Tekintettel a készségekre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, a digitális és zöld kettős átállás, a demográfiai átalakulás és az Ukrajna elleni orosz agressziós háború kontextusában a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a fenntarthatóságot, a termelékenységet, a foglalkoztathatóságot és a humán tőkét, minden életszakaszban ösztönözve a készségek és kompetenciák elsajátítását, valamint megfelelően az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci szükségleteknek. A tagállamoknak továbbá korszerűsíteniük kell oktatási és képzési rendszereiket és beruházásokat kell eszközölniük ezekbe, hogy biztosítsák a magas szintű és inkluzív oktatást – beleértve a szakképzést és a képzést is –, valamint a digitális tanuláshoz és a nyelvtanuláshoz való hozzáférést (pl. többek között az ukrán menekültek esetében), illetve a vállalkozói készségek elsajátításának lehetőségét. A tagállamoknak – többek között a zöld és digitális kettős átállás előmozdítása érdekében – együtt kell működniük szociális partnerekkel, oktatási és képzési szolgáltatókkal, vállalkozásokkal és más érdekelt felekkel az oktatási és képzési rendszerek strukturális gyengeségeinek kezelése, valamint azok színvonalának és munkaerőpiaci relevanciájának javítása céljából, továbbá kezelniük kell a strukturális munkaerőhiányt és meg kell előzniük az újonnan kialakuló szakemberhiányt, különösen a REPowerEU tervhez kapcsolódó olyan tevékenységek vonatkozásában, mint például a megújuló energiaforrások hasznosítása vagy az épületfelújítások.

Különös figyelmet kell fordítani a tanári szakma előtt álló kihívásokra, többek között a tanárok és oktatók digitális kompetenciába való beruházás révén. Az oktatási és képzési rendszereknek minden tanulót fel kell vértetniük kulcskompetenciákkal, többek között alapvető és digitális készségekkel, valamint transzverzális kompetenciákkal, hogy ezáltal le lehessen fektetni a minden életszakaszban szükséges alkalmazkodóképesség és reziliencia alapjait, közben pedig azt is biztosítva, hogy a tanárok felkészültek legyenek arra, hogy az említett kompetenciákat elő tudják mozdítani a tanulóknál. A tagállamoknak támogatniuk kell a munkaképes korú felnőttek képzéshez való hozzáférését, és növelniük kell az egyének arra irányuló ösztönzőit és motivációját, hogy képzésben vegyenek részt, mégpedig többek között adott esetben egyéni képzési jogosultságok – például egyéni tanulási számlák – révén, és a szakmai pályamódosítások során biztosítva azok átvihetőségét, illetve a képzések minőségének megbízható értékelési rendszere révén. A tagállamoknak fel kell mérniük a mikrofinanszírozások használatának lehetőségeit az egész életen át tartó tanulás és a foglalkoztathatóság támogatása érdekében. E rendszereknek mindenkinek képessé kell tenniük arra, hogy előre felmérhesse a munkaerőpiaci igényeket és jobban alkalmazkodhasson azokhoz, különösen folyamatos tovább- és átképzések, valamint integrált iránymutatás és tanácsadás nyújtása révén, a mindenki szempontjából méltányos és igazságos átállás támogatása érdekében, erősítve a társadalmi eredményeket, kezelve a munkaerőpiaci hiányokat és a strukturális munkaerőhiányt, javítva a gazdaság sokkhatásokkal szembeni általános rezilienciáját, és megkönnyítve az esetleges kiigazításokat.

A tagállamoknak az oktatási és képzési rendszereken belüli egyenlőtlenségek kezelése révén ösztönözniük kell az esélyegyenlőséget mindenki számára. Az európai gyermekgaranciával összhangban különösen biztosítani kell a gyermekek számára a megfizethető és színvonalas koragyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való hozzáférést. A tagállamoknak növelniük kell a képzettség általános szintjét, csökkenteniük kell a korai iskolaelhagyók számát, támogatniuk kell a hátrányos helyzetű csoportokból és távoli területekről származó gyermekek oktatásba való bejutását, növelniük kell a szakképzés vonzerejét és támogatniuk kell a felsőoktatáshoz való hozzáférést és az ilyen tanulmányok sikeres befejezését, színvonalas gyakornoki programok és tanulószereződéses gyakorlati képzések révén meg kell könnyíteniük a fiatalok számára az oktatásból a foglalkoztatásba való átmenetet, valamint növelniük kell a felnőttek részvételét a folyamatos tanulásban, különösen a hátrányos háttérű és a legkevésbé képzett tanulók körében. Figyelembe véve a digitális, zöld és előregedő társadalmak új követelményeit, a tagállamoknak meg kell erősíteniük a szakképzési rendszereikben a munkaalapú tanulást, többek között minőségi, hatékony tanulószereződéses gyakorlati képzések révén, valamint növelniük kell a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén végzett személyek – különösen a nők – arányát mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban. A tagállamoknak fokozniuk kell továbbá a felsőoktatás és adott esetben a kutatás munkaerőpiaci relevanciáját; javítaniuk kell a készségek nyomon követését és előrejelzését; láthatóbbá kell tenniük a készségeket és összehasonlíthatóbbá a képesítéseket, beleértve a más országokban szerzett képesítéseket is; valamint növelniük kell a formális oktatás és képzés keretein kívül megszerzett készségek és kompetenciák elismerésének és érvényesítésének lehetőségeit, többek között a menekültek és az átmeneti védelemben részesülő személyek esetében. Fejlesztieniük és növelniük kell a rugalmas folyamatos szakképzések kínálatát és kihasználtságát. A tagállamoknak támogatniuk kell az alacsony képzettségű felnőtteket is hosszú távú foglalkoztathatóságuk fenntartásában vagy fejlesztésében azáltal, hogy a kompetenciafejlesztési pályákról szóló 2016. december 19-i tanácsi ajánlás végrehajtása révén javítják a színvonalas tanulási lehetőségekhez való hozzáférést és azok kihasználtságát, beleértve a készségek felmérését, a munkaerőpiaci lehetőségekhez igazodó oktatási és képzési kínálatot, valamint a megszerzett készségek érvényesítését és elismerését.

A tagállamoknak a munkanélküli és inaktív személyek számára hatékony, időszerű, összehangolt és személyre szabott segítséget kell nyújtaniuk, amely munkakeresési, képzési és átképzési támogatáson, valamint egyéb támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseken alapul, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott csoportokra, valamint a zöld és digitális kettős átállás vagy a munkaerőpiaci sokkhatások által különösen érintett személyekre. A tartós és strukturális munkanélküliség jelentős csökkentése és megelőzése érdekében olyan átfogó stratégiákat kell követni minél hamarabb, de legkésőbb 18 munkanélküliként eltöltött hónap után, amelyek magukban foglalják a munkanélküli személyek mélyreható egyéni értékelését is. Továbbra is foglalkozni kell az ifjúsági munkanélküliséggel és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) kérdésével a korai iskolaelhagyás megelőzése és az iskolából a munkába való átmenet strukturális javítása révén, többek között a megerősített ifjúsági garancia teljes körű végrehajtásával, ami a világjárvány utáni helyreállítás összefüggésében várhatóan támogatást nyújt a színvonalas ifjúsági foglalkoztatási lehetőségek terén. Emellett a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket, különösen annak hangsúlyozása érdekében, hogy a zöld és digitális kettős átállás hogyan kínál egyrészt megújult perspektívát a jövőre nézve, másrészt lehetőségeket a világjárvány fiatalokra gyakorolt negatív hatásainak ellensúlyozására.

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy felszámolják a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályokat és visszatartó tényezőket, és hogy ösztönzőket nyújtsanak a munkaerőpiacon való részvételhez, különösen az alacsony jövedelműek, a második keresők (gyakran nők) és a munkaerőpiacról leginkább kiszorult személyek, többek között a migráns háttérrel rendelkezők és a marginalizált romák számára. Tekintettel az egyes foglalkozásokban és ágazatokban tapasztalható jelentős munkaerőhiányra, a tagállamoknak hozzá kell járulniuk a munkaerő-kínálat bővítéséhez, különösen a megfelelő bérek és a tisztességes munkafeltételek, valamint a hatékony aktív munkaerőpiaci politikák előmozdítása révén, tiszteletben tartva a szociális partnerek szerepét. A tagállamoknak ezenfelül támogatniuk kell a fogyatékossgal élő személyek számára kialakított munkakörnyezetet, többek között célzott pénzügyi támogatással és olyan szolgáltatásokkal, amelyek képessé teszik őket a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételre.

Foglalkozni kell a nemek közötti foglalkoztatási és bérkülönbségekkel, valamint a nemi sztereotípiákkal. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a nemek közötti egyenlőséget és a nők fokozott munkaerőpiaci részvételét, többek között egyenlő esélyek és szakmai előmenetel biztosításával, valamint a döntéshozatal minden szintjén a vezetői pozíciókhoz való hozzáférés útjában álló akadályok megszüntetésével, továbbá a munkában tapasztalható – elsősorban nőket érintő – erőszak és zaklatás problémájának megoldásával. Biztosítani kell az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért az egyenlő bért és a bértranszparenciát. Mind a nők, mind a férfiak számára elő kell mozdítani a munka, a család és a magánélet összeegyeztetését, különösen a megfizethető, színvonalas tartós ápolás-gondozáshoz és kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szülők és más, gondozási kötelezettségekkel rendelkező személyek számára megfelelő családi szabadság és rugalmas munkafeltételek álljanak rendelkezésre a munka, a családi élet és a magánélet egyensúlyban tartása érdekében, és elő kell mozdítaniuk e jogosultságoknak a szülők közötti kiegyensúlyozott igénybevételét.

7. iránymutatás: A munkaerőpiacok működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása

A dinamikus és termelékeny munkaerőből, valamint az új munkavégzési mintákból és üzleti modellekből fakadó előnyök kihasználása érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel a méltányos, átlátható és kiszámítható munkafeltételek kapcsán, egyensúlyt teremtve a jogok és a kötelezettségek között. Csökkenteniük kell és meg kell akadályozniuk a munkaerőpiacokon belüli szegmentációt, küzdeniük kell a be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás ellen, és ösztönözniük kell a határozatlan időre szóló foglalkoztatási formákra való átállást. A foglalkoztatásvédelmi szabályoknak, a munkajognak és az intézményeknek egyrésztől biztosítaniuk kell mind a megfelelő környezetet a munkaerő-felvételhez, mind a megfelelő rugalmasságot a munkaadók számára ahhoz, hogy a gazdasági kontextusban bekövetkező változásokhoz gyorsan alkalmazkodhassanak, másrésztől védeniük kell a munkavállalói jogokat, és biztosítaniuk kell a szociális védelmet, minden munkavállaló megfelelő szintű biztonságát, valamint az egészséges, biztonságos és jól kialakított munkakörnyezetet. A világjárvány utáni környezetben a rugalmas munkafeltételek – például a távmunka – alkalmazásának előmozdítása hozzájárulhat a magasabb foglalkoztatási szintekhez és a befogadóbb munkaerőpiacokhoz. Ugyanakkor fontos biztosítani a munkavállalók jogainak tiszteletben tartását a munkaidő, a munkafeltételek, a munkahelyi mentális egészség, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly tekintetében. Meg kell akadályozni a bizonytalan munkafeltételekhez vezető munkaviszonyokat, többek között a platform-munkavállalók esetében – különösen ha alacsonyan képzettek –, és ennek részeként küzdeni kell az atipikus szerződésekkel való visszaélés ellen. A méltánytalan elbocsátások esetében biztosítani kell a hatékony, pártatlan vitarendezéshez való hozzáférést, valamint a jogorvoslathoz való jogot, adott esetben a megfelelő kártérítést is beleértve.

A szakpolitikáknak törekedniük kell arra, hogy javítsák és támogassák a munkaerőpiaci részvételt, a kereslet és a kínálat összehangolását és a pályamódosításokat, többek között a hátrányos helyzetű régiókban is. A tagállamoknak hatékonyan mozgósítaniuk kell és fel kell készíteniük a munkaerőpiaci részvételre képes személyeket, különösen a kiszolgáltatott csoportokat, például az alacsonyán képzetteket, a fogyatékossgal élő személyeket, a migráns háttérrel rendelkezőket, köztük az átmeneti védelemben részesülő személyeket és a marginalizált romákat. A tagállamoknak meg kell erősíteniük az aktív munkaerőpiaci politikák alkalmazhatóságát és hatékonyságát azáltal, hogy növelik azok célirányosságát, ismertségét és hatókörét, és jobban összekapcsolják azokat a munkanélkülieknek az álláskeresés időszakában – jogaik és kötelezettségeik alapján – nyújtott szociális szolgáltatásokkal, képzésekkel és jövedelemtámogatással. A tagállamoknak fejleszteniük kell az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitását az álláskeresők támogatását célzó, időszerű és személyre szabott segítségnyújtás, az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci igényekre való reagálás és a digitalizáció révén is támogatott teljesítményalapú irányítás megvalósítása érdekében.

A tagállamoknak a munkanélküliek számára észszerű időtartamra szóló, megfelelő munkanélküli ellátást kell nyújtaniuk, az általuk befizetett hozzájárulásokkal és a nemzeti jogosultsági szabályokkal összhangban. A munkanélküli ellátás nem tarthatja vissza a foglalkoztatásba való gyors visszatérést és aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel kell együtt járnia.

A tanulói és dolgozói mobilitást megfelelően támogatni kell az érintettek készségfejlesztése és foglalkoztathatóságának javítása, valamint az európai munkaerőpiac teljes potenciáljának kiaknázása érdekében, méltányos feltételeket biztosítva ugyanakkor a határokon átnyúló tevékenységet folytató személyek számára, és fokozva a nemzeti közigazgatások közötti igazgatási együttműködést a mobil munkavállalók tekintetében, támaszkodva az Európai Munkaügyi Hatóság általi segítségnyújtásra. Ideiglenes határlezárások alkalmával támogatni kell a kulcsfontosságú munkakörökben dolgozó, valamint a határt átlépő munkavállalók, az idénymunkások és a kiküldött munkavállalók mobilitását, figyelemmel a népegészségügyi megfontolásokra is.

A tagállamoknak arra is törekedniük kell, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek az új munkavégzési formák számára, kiaknázva munkahely-teremtési potenciáljukat, ugyanakkor biztosítva, hogy azok megfeleljenek a meglévő szociális jogoknak. A tagállamoknak ezért tanácsadást és iránymutatást kell nyújtaniuk az atipikus szerződésekkel és az új munkavégzési formákkal – például a digitális platformokon keresztül történő munkavégzéssel – összefüggésben alkalmazandó jogokról és kötelezettségekről. E tekintetben a szociális partnerek fontos szerepet játszhatnak, és a tagállamoknak támogatniuk kell őket az atipikus és platformalapú munkavégzésben részt vevő emberek megszólításában és képviselésében. A tagállamoknak emellett mérlegelniük kell a munkaszervezés új formáiból – például az algoritmusalapú irányításból, az adatfelügyeletből és a folyamatos vagy részleges távmunkából – eredő kihívásokkal kapcsolatos jogérvényesítés támogatásának biztosítását, például a munkaügyi felügyelőségek számára kialakított iránymutatások vagy célzott képzések révén.

A meglévő nemzeti gyakorlatokra építve, valamint a hatékonyabb szociális párbeszéd és a jobb társadalmi-gazdasági eredmények elérése érdekében – többek között válságok idején is, mint az Ukrajna elleni orosz agressziós háború és az egyre magasabb megélhetési költségek által előidézett válság esetében– a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szociális partnerek időszerű és érdemi részvételét a foglalkoztatási, a szociális és adott esetben a gazdasági reformok és szakpolitikák kialakításában és végrehajtásában, többek között a szociális partnerek kapacitásnövelésének támogatása révén. A tagállamoknak ösztönözniük kell a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat. A szociális partnereket – autonómiájuk és a kollektív fellépéshez való joguk teljes tiszteletben tartása mellett – arra kell ösztönözni, hogy az őket érintő kérdésekben tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek.

Amennyiben releváns, a tagállamoknak a meglévő nemzeti gyakorlatokra építve figyelembe kell venniük az érintett civil társadalmi szervezetek foglalkoztatási és szociális kérdésekkel kapcsolatos tapasztalatait is.

8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a mindenki előtt nyitott, befogadó munkaerőpiacokat, a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre és a mindenki – különösen a munkaerőpiacon alulreprezentált csoportok – számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítására irányuló hatékony intézkedések bevezetésével, kellő figyelmet fordítva a regionális és területi dimenzióra is. Egyenlő bánásmódot kell biztosítaniuk a foglalkoztatás, a szociális védelem, az egészségügyi ellátás, a gyermekgondozás, a tartós ápolás-gondozás, az oktatás, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz – például a lakhatáshoz – való hozzáférés tekintetében, nemtől, faji vagy etnikai hovatartozástól, vallástól vagy meggyőződéstől, fogyatékosságtól, életkortól és szexuális irányultságtól függetlenül.

A tagállamoknak korszerűsíteniük kell szociális védelmi rendszereiket annak érdekében, hogy megfelelő, hatékony, eredményes és fenntartható szociális védelmet nyújtsanak mindenki számára, valamennyi életszakaszban, elősegítve a társadalmi befogadást és a felfelé irányuló társadalmi mobilitást, ösztönözve a munkaerőpiaci részvételt, támogatva a szociális beruházást, fellépve a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen és kezelve az egyenlőtlenségeket, többek között adó- és ellátórendszereik kiigazítása révén, valamint értékelve a szakpolitikák elosztási hatását. Az univerzális megközelítések célirányos megközelítésekkel történő kiegészítése javítani fogja a szociális védelmi rendszerek hatékonyságát. A szociális védelmi rendszerek korszerűsítése során törekedni kell arra, hogy e rendszerek sokrétű kihívásokkal szembeni rezilienciája is javuljon. Különös figyelmet kell fordítani a zöld és digitális átállás, valamint az emelkedő energiaköltségek által érintett, legkiszolgáltatottabb helyzetű háztartásokra.

A tagállamoknak dolgozniuk kell az aktív befogadás három ágának fejlesztésén és integrálásán: e három ág a megfelelő jövedelemtámogatás, a befogadó munkaerőpiacok és a minőségi támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférés az egyéni szükségleteknek megfelelően. A szociális védelmi rendszereknek megfelelő minimumjövedelem-juttatást kell biztosítaniuk mindenki számára, akinek nincs elégséges forrása, valamint az aktív munkaerőpiaci és a társadalmi részvétel támogatásával és ösztönzésével elő kell mozdítaniuk a társadalmi befogadást, többek között a szociális szolgáltatások célzott nyújtása révén.

A megfizethető, hozzáférhető és minőségi szolgáltatások – így például a kisgyermekkorai nevelés és gondozás, az iskolán kívüli gondozás, az oktatás, a képzés, a lakhatás, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás – rendelkezésre állása szükséges feltétele az esélyegyenlőség biztosításának. Tekintettel a szegénység elleni küzdelemre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, különös figyelmet kell fordítani a szegénység – így a dolgozói szegénység – és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre. Különösen a gyermekszegénységet és a társadalmi kirekesztést kell átfogó és integrált intézkedésekkel kezelni, többek között az európai gyermekgarancia teljes körű végrehajtása révén.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz mindenki hozzáférhessen, a gyermekeket is beleértve. A rászorulóknak és a kiszolgáltatott helyzetben levők esetében a tagállamoknak gondoskodniuk kell megfelelő szociális bérlakáshoz jutásról vagy lakhatási támogatásról. Biztosítaniuk kell a tiszta és méltányos energetikai átállást, és kezelniük kell az energiaszegénységet – ami a szegénységnek az energiaárak részben az Ukrajna elleni orosz agressziós háborúval összefüggésben bekövetkező emelkedésére visszavezethető, egyre jelentősebb formája –, adott esetben például célzott ideiglenes jövedelemtámogatási intézkedések, illetve a meglévő támogatási intézkedések kiigazítása révén. Inkluzív lakásfelújítási politikákat is végre kell hajtani. E szolgáltatások kapcsán a fogyatékkal élő személyek sajátos szükségleteit – beleértve az akadálymentességet – is figyelembe kell venni. A hajléktalansággal külön kell foglalkozni. A tagállamoknak a fenntarthatóság hosszú távú megőrzése mellett kell a megfelelő időben történő hozzáférést biztosítaniuk a megfizethető megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint a jó minőségű tartós ápolás-gondozáshoz.

A 2001/55/EK tanácsi irányelv¹ aktiválásával összhangban a tagállamoknak megfelelő szintű védelmet kell kínálniuk a lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrainai személyeknek. A kísérő nélküli kiskorúak esetében a tagállamoknak végre kell hajtaniuk a szükséges intézkedéseket. Az európai gyermekgaranciával összhangban biztosítani kell a gyermekek számára a gyermekkori neveléshez és gondozáshoz, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

¹ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről. (HL L 212., 2001., 8.7., 12. o.).

A növekvő élettartam és a demográfiai átalakulás kontextusában a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nyugdíjrendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát a munkavállalók és az önfoglalkoztatók számára, egyenlő esélyeket biztosítva a nőknek és a férfiaknak a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, többek között a megfelelő időskori jövedelmet biztosító kiegészítő rendszerek révén. A nyugdíjreformokat a nemek között a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló szakpolitikákkal és a munkával töltött életszakaszt meghosszabbító intézkedésekkel – így például a tényleges nyugdíjkorhatár emelésével, elsősorban az idősek munkaerőpiaci részvétel – kell támogatni, és azokat a tevékeny időskorra vonatkozó stratégiák keretébe kell foglalni. A tagállamoknak konstruktív párbeszédet kell folytatniuk a szociális partnerekkel és más releváns érdekelt szereplőkkel, és lehetővé kell tenniük a reformok kellően fokozatos bevezetését.
